

Viite
Hänvisning Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rakennussuojelupäätös 18.12.2014
Dnro KASELY/56/07.01/2010

Asia
Ärende PÄÄTÖS VERLAN MAAILMANPERINTÖALUETTA KOSKEVASSA RAKENNUSSUOJELUASIASSA

VAHVISTETTAVAKSI TOIMITETTU PÄÄTÖS

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä Kaakkois-Suomen ELY-keskus) päätös 18.12.2014, Dnro KASELY/56/07.01/2010, Verlan maailmanperintöalueella sijaitsevien rakennusten ja rakennelmien suojelemisesta rakennussuojelulain (60/1985) nojalla

SUOJELUESITYS

UPM Kymmene Oyj on 5.6.2009 vireille tulleella esityksellään esittänyt rakennussuojelua niille omistamilleen rakennuksille Verlan maailmanperintökohteessa, joita ei aikaisemmin ole rakennussuojelulla suojeltu. Esityksen mukaan kokonaisuuden säilymisen kannalta on oleellista, että myös rakennusten ympäristö ja pihapiiri säilyvät. Suojeluesityksen tekemisestä on päätetty yhteistyössä Verlan maailmanperintökohteen hoitokunnan kanssa.

SUOJELUESITYKSEN KOHTEET

Kouvolan kaupungissa Verlan kylässä olevalla Unescon maailmanperintöalueella sijaitsevat kaksi aluetta sekä niillä sijaitsevat 30 rakennusta, niihin liittyvät maakellarit, muut rakennelmat ja pihapiirit sekä tieympäristöt. Suojeluesityksen kohteet liittyvät Verlan entiseen puuhiomoon ja pahvitehtaan.

Suojellut alueet sijaitsevat kiinteistöillä 286-470-12-176 (Werla) ja 286-444-1-58 (Ojaselkä). Molemmat kiinteistöt rakennuksineen ja rakennelmineen omistaa UPM Kymmene Oyj (y-tunnus: 1041090-0). Suojeltujen alueiden läpi kulkeva Verlantie on valtion omistama ja ylläpitämä yhdystie (kiinteistö-tunnus 286-895-1-4570).

Rakennuksista D7 (Talli, öljyvarasto ja vaunuvaja) ja M2 (Myllymakasiini) on vuokrattu tiloja Viiniverla Oy:lle (y-tunnus 1102834-0). Rakennuksesta VB3 (Virkamiestalo) on vuokrattu asunto Liisa Kronholmille. Rakennus VB16 (Seurantalo) on vuokrattu Verlan seudun kyläyhdistys ry:lle.

Museoviraston lausunnossa 30.8.2013 on luonnehdittu suojeltaviksi esitetyt 30 rakennusta ryhmitellen ne sijaintinsa ja toimintansa perusteella. Rakennusten VB9, VB13 ja VB14 osalta Museovirasto on korjannut luonnehdintaa lausunnossaan 28.3.2014, mikä on otettu huomioon seuraavassa.

**Puutavaran kuljetukseen ja käsittelyyn liittyvät rakennukset sijaitsevat Verlan puuhiomo- ja pahvi-
tehtaan länsipuolella.**

Saha (F5). Pystyrimalaudoitettu, punamullattu 1935 (piirustukset on allekirjoittanut W.W. Alm joulukuussa 1934) valmistunut saha, joka on hyvin säilynyt alkuperäisessä asussaan tekninen laitteisto ja koneisto mukaan lukien.

Raamitavarasuojat (F8). Pulpettikattoinen, pystyrimalaudoitettu punamultainen puutavarakatos, joka on hyvin säilynyt. Rakentamisvuosi ei ole tiedossa.

Talli, öljyvarasto ja vaunuvaja (D7). 1930-luvun lopulla rakennettu pystyrimalaudoitettu puurakennus. Tallina toiminut eteläosa on sementtitiilinen. Rakennuksen toiseen pätyyn on myöhemmin rakennettu WC-tilat.

Polttopuiden sahaus- ja pilkkomisvaja (D8). Punamullattu huopakatteinen ja pystyrimalaudoitettu varastorakennus. Päädyssä olevat ovet on koristeellisesti vinolaudoitettu. Hyvin säilyneen vajan rakentamisvuosi ei ole tiedossa.

Lautavarasto (M3). Vuodelta 1935 oleva pitkänomainen, tiilikatteinen ja punaiseksi maalattu lautavarasto on hyvin säilynyt alkuperäisessä asussaan.

Uittoradan konehuone. Ulkoasultaan, sisätiloiltaan sekä koneiston ja laitteiston osalta hyvin säilynyt uittoon liittyvä rakennus. Se on rakennettu 1960-luvun alussa, kun Verlassa siirryttiin irtoutusta nippu-uittoon.

Nippu-uittoon liittyviä rakenteita ovat myös osittain säilyneet kiskot, vaijeripyörä ja tiepuomin kannattimet.

Tehtaan työväen asuinrakennukset ulkorakennuksineen sijaitsevat entisen Valkealan kunnan puolella. Ne ryhmittyvät etupäässä Selänpään asemalle kulkevan tien varteen.

Asuintalo (VB1). Vaaleankellertävä ja ponttilaudoitettu hirsirakennus, ns. Ilmosen virkamiestalo, sijaitsee jyrkässä rinteessä ent. Valkealan puolella. Osin kaksikerroksisessa talossa on kuusiruutuiset ikkunat ja koristeelliset vuorilaudat. Julkisivuja jäsentee vaaka- ja pystyilaudoitus. Rakennus on osa 1886 Jaalan puolelle rakennettua ns. kasöörintaloa ja on siirretty (valmistunut) nykyiselle paikalleen, betoniperustukselle 1931. Tehtaan toiminnan päätyttyä rakennus jaettiin useammaksi asunnoksi Kymi-yhtiön lomakylän loma-asunnoiksi. Rakennuksen vanhat tulisijat, kaakeli- ja peltikuoriuunit ovat säilyneet. Rakennus on liitetty 2000-luvun alussa vesi- ja viemäriverkostoon ja asuntoihin on tehty keittiö ja WC-tilat. Tällä hetkellä rakennus on tyhjiään huonon kunnon vuoksi.

Asuintalo (VB2). Vuonna 1890 valmistunut työväen asuinkasarmi on yksikerroksinen vinkkelirakennus. Ulkokuori on punamullattu ja ikkunat vuorilautoineen valkoiset. Rakennuksessa oli 1900-luvun alkupuolella kauppa-puoti. Rakennuksen alkuperäiseen huonejakoon on tehty muutoksia. Se on liitetty vesi- ja viemäriverkostoon 2000-luvun alussa ja siihen on tehty keittiö ja WC-tilat peruskorjauksen (2009-10) yhteydessä. Rakennuksessa on nykyisin tehdasmuseon toimisto- ja työtiloja. Pihapiiriin kuuluu kellari sekä liiteri- ja ulkokuonerakennus.

Asuintalo (VB3). Virkamiestaloksi rakennettu hirsinen rakennus on vuodelta 1890. Vaaleaksi maalattua rakennusta koristaa vaaka- ja pystyilaudoitettu vuoraus, koristeelliset ikkunoiden vuorilaudat sekä päädyssä oleva lasinen veranta. Rakennus on katettu betonitiilikatteella. Sisätilojen muutosten yhteydessä osa tulisijoista on säilynyt. Rakennus on toiminut tehtaan toiminnan aikana virkailijoiden asuinkäytössä, lomakylän aikana virkistyskäytössä, vuokrattavana loma-asuntona ja nykyisin asuntona. Pihapiiriin kuuluu ulkorakennus.

Asuintalo (VB4). Vuonna 1890 rakennettu punamullattu ja valkoisin vuorilaudoin koristeltu hirsirunkoinen työväenmökki, ns. Vilkmänien mökki, on rakennettu rinteeseen. Sisätiloiltaan alkuperäisenä säilynyt mökki on lomakylän virkistyskäytössä. Rakennus on liitetty vesi- ja viemäriverkostoon 2000-luvun alussa, jolloin siihen tehtiin keittiö ja WC. Tällä hetkellä rakennus ei ole käytössä. Pihapiirissä on pulpettikattoinen ulkorakennus.

Asuintalo (VB5). Vuodelta 1890 peräisin oleva ns. Richterien talo sijaitsee maantien kupeessa rinteeseen puolella. Hirsirakennus on punamullattu ja sen kuistia on laajennettu 1920-luvulla. Ikkunoiden koristeelliset vuorilaudat ovat samalta ajalta. Sisätiloiltaan alkuperäisenä säilynyt mökki on lomakylän virkistyskäytössä. Rakennus on liitetty 2000-luvun alussa vesi- ja viemäriverkostoon ja sen asuintoihin on rakennettu WC- ja keittiötilat. Talon pihapiirissä on pengerryksiä. Pihapiiriin kuuluu ulkorakennus ja kivistä tehty maakellari.

Asuintalo (VB6). Pienikokoinen ns. Leivon mökki sijaitsee aivan kosken tuntumassa. Nurkkakiville pystytetty hirsirakenteinen työläismökki on pystyrimalaudoitettu ja sen ikkunoita ympäröivät koristeelliset vuorilaudat. Erittäin hyvin säilynyt, vuonna 1880 rakennettu työväänmökki on Verlan alueen vanhimpia asuinrakennuksia. Rakennuksen ulkokuuoraus on uusittu.

Asuintalo (VB7). Pienikokoinen, punamullattu ns. Lipun torppa sijaitsee tien varressa maisemallisesti tärkeässä paikassa Selänpään suunnasta lähestyttäessä. Torppa on yksi alueen vanhimmista rakennuksista. Perimätiedon mukaan torppa on entinen venäläisen rajavartijan tupa 1700-luvun puolivälistä. Tuoreemman tutkimustiedon valossa kyseessä saattaisi olla yksi Valkealan ruotujakoisen sotaväen sotilastorppa, joka on siirretty Verlaan 1870-luvun alussa. Rakennus on erittäin hyvin säilynyt alkuperäisessä asussaan sekä ulkoasultaan että sisätiloiltaan. Alkuperäiseen kiinteään sisutukseen kuuluu uuni, ovia sekä listoitusta. Rakennuksen päädystä on lautarakenteinen liiteri. Rakennus on kunnostettu perusteellisesti vuonna 2004, sisätilat on kunnostettu 2012.

Asuintalo (VB9). Vuodelta 1895 peräisin oleva punamullattu hirsirakenteinen työvään asuinrakennus, jossa on valkoisin vuorilaudoin koristellut ikkunat. Kuistit on lisätty myöhemmin. Rakennus on kunnostettu työläiskotimuseoksi vuonna 1978, jolloin sieltä on poistettu alkuperäisiä pintakerrostumia. Huonejako vastaa alkuperäistä tilannetta. Rakennus on kärsinyt voimakkaasta perustusten painumisesta, joka on aiheuttanut vaurioita rakennukseen. Rakennus on tällä hetkellä tyhjillään. Pihapiiriin kuuluu ulkorakennus.

Asuintalo (VB10). Seppälänmäen tehtaan työvään asuinrakennus sijaitsee kalliomaellä ja sen pihasta avautuu näkymä tehtaalle. Rakennus on punamullattu pystyrimalaudoitettu hirsirakennus, jossa on koristeellisesti valkoiset vuorilaudat. Hyvin säilynyt rakennus on todennäköisesti 1800-luvun lopulta. Rakennus on liitetty 2000-luvun alussa vesi- ja viemäriverkostoon ja siihen on rakennettu WC- ja keittiötilat. Rakennus on toiminut tehtaan toiminnan päätyttyä lomakylän virkistyskäytössä. Pihapiiriin kuuluu ulkorakennus.

Asuintalo (VB13). Vuonna 1895 rakennettu punamullattu, pystyrimoin vuorattu työvään asuintalo. Rakennuksessa on koristeelliset valkoiset ikkunoiden vuorilaudat. Avokuisti on myöhäisempi lisä. Rakennuksen huonejako on alkuperäisen luonteinen mutta sen sisustuksessa on tehty lomakylän käyttöön liittyviä muutoksia mm. tulisijoihin ja pintamateriaaleihin. Mökki on lomakylän virkistyskäytössä. Rakennus on liitetty 2000-luvun alussa vesi- ja viemäriverkostoon ja siihen on rakennettu WC- ja keittiötilat. Pihapiiri rajautuu rantaan ja siihen kuuluu liiteri ja ulkokuonerakennus.

Asuintalo (VB14). Pienikokoinen ns. Arkon mökki on punamullattu ja siinä on valkoiset vuorilaudat. Vuonna 1898 rakennettu työvään rakennus on hyvin säilynyt. Rakennuksen huonejako on alkuperäisen luonteinen mutta sen sisustuksessa on tehty lomakylän käyttöön liittyviä muutoksia mm. tulisijoihin ja pintamateriaaleihin. Mökki on lomakylän virkistyskäytössä. Rakennus on liitetty 2000-luvun alussa vesi- ja viemäriverkostoon. Pihapiiriin on siirretty myöhemmin hirsirunkoinen, vaakalautoituksella vuorattu saunarakennus, jossa on WC- ja saunatilat. Pihapiirissä on puretun aitan peruskivet sekä puutarhaan liittyviä pengerryksiä.

Seurantalo (VB16). Hirsirunkoinen, pystyrimalaudoitettu okrankeltaiseksi maalattu seurantalo on rakennettu juhlatilaksi vuonna 1919 Thesleffin lahjoituksella. Rakennus muutettiin asunnoiksi vuonna 1923 ja palautettiin seurantalokäyttöön 1947. Rakennusta on kunnostettu entistään vuosina 2009-2011. Rakennus liitettiin kunnostuksen yhteydessä vesi- ja viemäriverkostoon ja siihen on rakennettu WC- ja keittiötilat. Rakennus on sisätiloiltaan erittäin hyvin säilynyt. Sisätiloihin kuuluvat aulatilat ja juhlahuone näyttämörakenteineen. Kiinteät sisätilan rakenteet ovat peltiuunit, seinä- ja kattopaneelit, sisäovet sekä listat. Pihapiiriin kuuluu ulkorakennus, maakellari sekä vanha kaivo.

Ulkorakennus (VU1a). Ilmosen talon pihapiiriin kuuluva pyramidikatteinen, punaiseksi maalattu ulkorakennus. Rakennuksen ulkoasu noudattaa alueelle tyypillistä puupanelointia ja yksityiskohtien hillittyä, koristeellista muotokieltä. Hyvin säilyneen ulkorakennuksen ajoituksesta ei ole tarkkaa tietoa.

Ulkorakennus (VU2). VB2 asuinrakennuksen pihapiiriin kuuluva punainen liiteri- ja ulkokuonerakennus. Hyvin säilyneen ulkorakennuksen rakentamisvuosi ei ole tiedossa.

Ulkorakennus (VU3). Virkamiesrakennuksen pihapiiriin kuuluva punainen, pystyrimalaudoitettu ulkorakennus. Huonokuntoisen ulkorakennuksen rakentamisvuosi ei ole tiedossa.

Ulkorakennus (VU4). Pulpettikattoinen ulkorakennus sijaitsee rinteessä Vilkmänien mökin yläpuolella. Huonokuntoisen ulkorakennuksen rakentamisvuosi ei ole tiedossa.

Ulkorakennus (VU5a). Richterin taloon kuuluva punamullattu ulkorakennus. Hyvin säilyneen ulkorakennuksen rakentamisvuosi ei ole tiedossa. Ulkorakennus on perusteellisesti kunnostettu 2011.

Kellari (VU5c). Richterin talon pihapiirissä sijaitseva kivistä tehty maakellari. Kellarin ajoitus ei ole tiedossa. Kellarin maanpäälliset osat on perusteellisesti kunnostettu vuonna 2011.

Ulkorakennus (VU9). Työläismuseon pihapiirissä sijaitseva osittain hirsirunkoinen, osittain lautarakenteinen liiteri- ja ulkokuonerakennus. Hyvin säilyneen ulkorakennuksen rakentamisvuosi ei ole tiedossa. Rakennus on perusteellisesti kunnostettu 2003.

Ulkorakennus (VU10a). Pihapiiriin kuuluva punamullattu liiteri- ja ulkokuonerakennus. Hyvin säilyneen ulkorakennuksen rakentamisvuosi ei ole tiedossa.

Ulkorakennus (VU13a). Pihapiiriin kuuluva punamullattu ulkorakennus. Hyvin säilyneen ulkorakennuksen rakentamisvuosi ei ole tiedossa.

Ulkorakennus (VU16b). Seurantalons pihapiirissä sijaitseva punamullattu ulkorakennus rajaa pihaa pohjoisessa. Hyvin säilyneen ulkorakennuksen rakentamisvuosi ei ole tiedossa. Rakennus on kunnostettu 2000-luvun lopussa.

Kellari (VU16c). Seurantalons yhteydessä sijaitseva maakellari. Kellarin ajoitus ei ole tiedossa.

Uittotoimintaan liittyvät rakennukset ja rakennelmat sijaitsevat Verlankosken yläpuolella.

Uittokämpä. Verlankosken yläpuolella kalliolla sijaitseva uittomiesten punamullattu yöpymis- ja ruokailupaikka. Ulkoasultaan ja sisätiloiltaan hyvin säilynyt 1900-luvun alun uittokämpä kertoo alueen uittoperinteistä. Alkuperäiseen kiinteään sisustukseen kuuluu ovet sekä listoitusta ja tulisija. Uittokämpään liittyvä venevaja on purettu 1996. Rannassa on säilynyt uittoon liittyvä, rinteeseen osittain rakennettu betonirakenteinen varastorakennus, jossa on tiilikatto.

ASIAN KÄSITTELY KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUKSESSA

Asian palauttaminen

Kaakkois-Suomen ELY-keskus päätti 25.11.2011 (Dnro KASELY/56/07.01/2010) esityksen mukaisten kohteiden suojelemisesta rakennussuojelulain nojalla ja alisti päätöksen ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Ympäristöministeriö palautti päätöksellään 7.2.2012 (Dnro YM2/531/2011) asian ELY-keskukselle uudelleen käsiteltäväksi. Ympäristöministeriön päätöksen mukaan rakennussuojelupäätökseen on lain mukaan otettava tarpeelliseksi katsottavat suojelumääräykset. Lisäksi päätökseen liitettävästä kartasta on käytävä riittävän yksilöidysti ilmi aluerajaus ja suojeltavat kohteet.

Lausunnot

Museoviraston 30.8.2013 päivätyssä lausunnossa todetaan, että suojeluesityksen kohteena olevat rakennukset liittyvät Verlan tuotantolaitoksen toimintaan, kuten puunkäsittelyyn ja uittoon Jaalan kylän puolella, asumiseen, kylätoimintaan sekä uittoon entisen Valkealan puolella. Kaikki rakennukset ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä ja muodostavat tuotantolaitoksen kanssa eheän ja hyvin säilyneen, puunjalostuksen alkuvaiheista ja Verlankosken uiton historiasta kertovan kokonaisuuden. Verlan puuhiomo ja pahvitehdas on merkitty Unescon maailmanperintöluetteloon vuonna 1996 hyvin säilyneenä esimerkkinä varhaisesta, pienimittakaavaisesta paperimassa-, paperi- ja pahvituotannosta 1800-luvun loppupuolelta.

Museoviraston lausunnon mukaan suojelutarve koskee koko Verlan maailmanperintöaluetta. Suojelun tarve koskee kaikkien rakennusten vakiintunutta asemaa ympäristössä, niiden ulkoasua ja sisätilojen ominaispiirteitä. Suojelun tarve koskee myös raamisahan laitteistoa ja uittoradan konehuoneen kiinteää sisustusta sekä koneistoa ja laitteistoa. Suojelun tarve koskee rakennusten VB6, VB7, VB9, VB16 ja Uittokämpän alkuperäisenä säilynyttä huonejakoa ja kiinteätä sisustusta, kuten ovia, paneelointia sekä listoitusta. Alueella olevia merkittäviä säilytettäviä laitteita ja rakenteita ovat nippu-uittoon liittyvät kiskot vaijeripyörineen, tiepuomin kannattimet, kalliossa olevat kiinnityskoukut ja raudat sekä työväen asuinrakennuksiin liittyvät pihan pengerrykset. Tärkeän maisemallisen elementin muodostaa vanha tieyhteys Selänpään asemalle. Rakennuksia korjattaessa toimenpiteiden on oltava säilyttäviä, palauttavia tai muuten rakennusten ominaispiirteisiin sopivia. Rakennuksia voidaan käyttää niiden ominaisluonteeseen sopivalla tavalla. Museovirasto on tehnyt ehdotuksen suojelumääräyksiksi.

Lisäksi Museovirasto on todennut, että suojeluesityksen ulkopuolelle jää muiden kuin UPM Kymmene Oyj:n omistuksessa olevia kiinteistöjä, jotka ovat osa Verlan maailmanperintöaluetta. Nämä ovat Kouvolan seudun sähkön (nykyisin KSS Energia) omistuksessa olevat ent. sauna, silta sekä voimalaitokset patorakennelmiseen, Vähä-Selänpään osakaskunnan omistuksessa olevat mylly ja asuinrakennus sekä Koivulan kiinteistön asuin- ja piharakennus. Museovirasto on pyytänyt, että Kaakkois-Suomen ELY-keskus saattaisi vireille neuvottelut muiden omistuksessa olevien rakennusten saattamisesta rakennusperintölain mukaiseen suojeluun. Lisäksi olisi suotavaa että samanlaiset, ajantasaiset suojelumääräykset koskisivat myös Verlan vanhan puuhiomon ja pahvitehtaan rakennuksia ympäristöineen, jotka on valtioneuvoston päätöksellä suojeltu rakennussuojelulailla 6.5.1993.

UPM Kymmene Oyj on lausunnossaan 11.11.2013 ottanut kantaa Museoviraston esittämiin suojelumääräyksiin ja esittänyt eräitä tarkennustarpeita.

Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan 14.1.2014 antaman lausunnon mukaan Kouvolan kaupungilla ei ole huomautettavaa Verlan maailmanperintökohdetta koskevasta Museoviraston 30.8.2013 antamasta lausunnosta ja siinä olevista suojelutavoitteista sekä suojelumääräysehduksista. Maailmanperintökohteen suojelu osaltaan vahvistaa ja turvaa Verlan asemaa ja sen merkitystä yhtenä merkittävimmistä kulttuurihistoriallisista kohteista Suomessa ja Kymenlaaksossa. Suojeluasian ratkeamisen myötä maailmanperintökohdetta koskevaa vireillä olevaa osayleiskaavaa päästään jatkamaan ottaen huomioon rakennussuojelupäätöksen suojelutavoitteet, suojelumääräykset ja rajaus. Tämän jälkeen myös kaavallinen tilanne saadaan ko. alueella vastaamaan maailmanperintökohteelta edellytettävää asiointilaa.

Museovirasto on 28.3.2014 antanut uuden lausunnon UPM Kymmene Oyj:n lausunnon johdosta. Lausunnossa on eräiltä osin tarkennettu suojelutavoitteita ja –määräysehduksia. Museovirasto on todennut lausunnossaan, että mm. kullekin rakennukselle ja rakennelmalle soveltuvaa korjaustapaa ja materiaaleja, uittoon liittyvien rakenteiden sekä sahan ja uittoradan konehuoneen laitteistojen säilyttämiseksi tarpeellisia toimenpiteitä samoin kuin asiantuntijaviranomaisen kuulemismenettelyä

voidaan määritellä tarkemmin alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Irralliset tekniset laiteosat ja esineet voidaan ottaa maastosta talteen ja liittää tehdasmuseon kokoelmiin.

Kymenlaakson liitto ja Kymenlaakson museo ovat ennen uudelleen käsittelyvaihetta antamissaan lausunnoissa 14.1.2010 ja 3.11.2009 puoltaneet rakennussuojelua, eivätkä ole antaneet uusia lausuntoja suojelumääräyksistä.

UPM Kymmene Oyj:n vuokralaisina oleville suojeltavien rakennusten haltijoille on varattu tilaisuus tulla kuulluksi. Seurantaloa vuokraava **Verlan seudun kyläyhdistys ry** on ennen uudelleen käsittelyvaihetta 13.10.2009 antamassaan lausunnossa puoltanut suojelua eikä ole antanut enempää lausuntoa suojelumääräyksistä. Muita lausuntoja ei ole annettu.

KSS Energia Oy on ennen uudelleen käsittelyvaihetta antamassaan lausunnossa 22.10.2009 todennut, ettei sillä ole huomautettavaa rakennussuojeluesitykseen, eikä ole antanut enempää lausuntoa suojelumääräyksistä.

Vähä-Selänpään vesialueen osakaskunta on lausunnossaan 6.11.2014 todennut, että rakennussuojelu ei saa miltyään osin rajoittaa osakaskunnan alueen käyttöä, eikä suojelua tule ulottaa osakaskunnan alueelle. Selänpään johtavan tien ylläpitoa ei pidä rajoittaa suojelumääräyksillä, eikä suojelua ulottaa UPM Kymmene Oyj:n kiinteistön ulkopuolelle. Erityisesti Verlan myllytontin osakaskunnan kiinteistön liittymät myllyn puolelle ovat nykyiselläänkin varsin ahtaita. Suojelussa tulee huomioida mahdollisuus järjestää kalatie tai vastaava vaelluskalojen vapaan liikkuvuuden mahdollistamiseksi. Vaikka Verlankoski on nykyisellään kokonaan padottu, on se puuhiomon alkuvuosikymmeninä virrannut osittain vapaana. Kalakantojen hoidon suuntaus on painottumassa luontaisen lisääntymisen varaan ja tämän vuoksi täytyy olla mahdollisuus rakennettujen kulkuesteiden muuttamiseen kalojen vaellukseen soveltuviksi.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue on antanut lausunnon 9.6.2014 liittyen Verlantien suojelutavoitteisiin ja erityisesti mahdollisuuteen tien korkeusaseman palauttamiseen. Lausunnon mukaan Verlantien tasauksen laskemista ennallistavana toimenpiteenä on käsitelty vuonna 2007 laaditussa tarveselvityksessä eikä korkeusaseman huomioiminen suojelumääräyksissä sinänsä ole ristiriidassa selvityksen kanssa. Koska Verlantien tieympäristön kohentamisesta ei ole tarkempaa suunnittelutietoa eikä hanke- tai toimenpidepäätöstä valitusta kehittämisselityksestä ole tehty, ei tienpitäjällä ole mahdollisuuksia arvioida tarkemmin missä määrin tien korkeusaseman palauttaminen olisi mahdollista. Yleisesti tieympäristön ennallistamista tulee tarkastella kokonaislähtöisesti liikenneturvallisuus, liikenteen tarpeet sekä tieympäristön maisemalliset, historialliset ja rakenteelliset tekijät huomioiden. Vastuualueella ei ole käytettävissä olevan perustienpidon rahoituksen puitteissa mahdollisuuksia panostaa Verlantien ja tehdasmuseon tieympäristön kehittämiseen.

Neuvottelut ja katselmukset

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on järjestänyt 21.5.2014 UPM Kymmene Oyj:n kanssa neuvottelun suojelumääräysten sisällöstä.

Lisäksi suojeltavalla alueella on järjestetty maastokatselmus suojelualueen rajaamisesta.

SUOJELU- JA KAAVATILANNE

Verlan entinen puuhiomo ja pahvitehdas on vuonna 1996 nimetty Unescon maailmanperintösopimuksen mukaiseen maailmanperintöluetteloon (Yleissopimus maailman kulttuuri- ja luonnonperintön suojelemisesta, SopS 19/1987). Nimeämisperusteen mukaan Verlan puuhiomo ja pahvitehdas ja sitä ympäröivä asuminen muodostavat erinomaisen ja poikkeuksellisen hyvin säilyneen esimerkin pienimuotoisesta maaseudun teollisuusasutuksesta. Se liittyy selluloosa-, paperi- ja kartonkituotant-

non kukoistukseen Pohjois-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa 1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella, josta vain pieni osa on säilynyt näihin päiviin asti.

Maailmanperintökohteeksi nimeämispäätöksessä on määritelty alue, johon kuuluvat kaikki Verlan tehtaan toiminnan ja paikan kannalta merkittävät kulttuurihistoriallisesti tärkeät rakennukset ja rakenteet koski- ja rantamaisemineen. Maailmanperintöalueen ympärille on määritelty suojavyöhyke, johon kuuluvat Jaalan kylä ja sen pohjoispuolen rantamaiset sekä etelässä Vähä-Kamponen rantoinen.

Maailmanperintökohteiden suojelu toteutetaan kansallisen lainsäädännön nojalla. Verlan puuhiomon ja pahvitehtaan rakennukset ympäristöineen on suojeltu Valtioneuvoston päätöksellä nro 18/561/92, 6.5.1993. Nyt suojeltavat alueet ja kohteet sijaitsevat maailmanperintöalueella puuhiomon ja pahvitehtaan ympärillä. Suojeltavat kohteet ovat mm. työ- ja asuinrakennuksia, ulkorakennuksia, rakennelmia ja laitteita. Suojeluesityksellä on tarkoitus täydentää maailmanperintökohteen suojelua niiltä osin kuin kohde on UPM Kymmene Oyj:n omistuksessa.

Verlan maailmanperintöalueella on myös UPM Kymmene Oyj:n asettama hoitokunta, joka käsittelee rakennuksia koskevia muutos- ja korjaussuunnitelmia sekä ympäristöhoitoon liittyviä toimenpiteitä.

Suojeltavat alueet ovat myös osa maankäyttö- ja rakennuslain 22 §:n nojalla päätettyjen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä ”Verlan teollisuusympäristö” (valtioneuvoston päätös 22.12.2009).

Kymenlaakson maaseutua ja luontoa koskevassa maakuntakaavassa (vahvistettu 14.12.2010) suojeltavat alueet sijoittuvat loma- ja matkailualueelle, jolla on säilytettäviä vähintään maakunnallisesti merkittäviä rakennuskulttuurikohteita (R/s). Suunnittelumääräysten mukaan alueen käytön suunnittelussa ja toteutuksessa on mm. otettava huomioon kulttuuriympäristön vaaliminen ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen sekä alueiden ominaisuuteen ja erityispiirteiden säilyminen. Lisäksi alue on osoitettu Unescon maailmanperintökohteeksi un-merkinnällä ja rajauksella, jota koskee suunnittelumääräys: ”Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää maailmanperintökohteeksi nimeämisen perusteena olevien arvojen säilymistä ja hoitoa”.

Voimassa oleva Verlan osayleiskaava on vahvistettu 26.1.2001. Siinä suojeltavat alueet sijoittuvat eri käyttötarkoituksien alueille. Näitä ovat matkailupalvelujen alue jolla ympäristö säilytetään (RM/s), matkailupalvelujen alue (RM), erillispientalojen alue (AO), erillispientalojen alue jolla ympäristö säilytetään (AO/s), palvelualue (P), palvelualue jolla ympäristö säilytetään (P/s), virkistysalue (V), virkistysalue jolla ympäristö säilytetään (V/s) sekä muinaismuistolain nojalla suojeltu alue (SM). Osayleiskaavaa täydentämään on laadittu rakentamistapaohje ja maisemanhoitosuunnitelma.

Verlan osayleiskaavan muutos ja laajennus sekä Jaalan itäosan rantayleiskaavan muutos on vireillä. Vuonna 2011 nähtävillä olleen kaavaselvityksen mukaan alueelle laaditaan oikeusvaikutteinen kokonaisyleiskaava, joka ottaa huomioon kaiken maankäytön; erilaiset maankäyttömuodot, liikenne- ja alueen rakennetun ja luonnonympäristön ominaisuudet ja niiden arvot. Päätarkoituksena on etenkin Verlan kylän ja tehdasmiljöön ainutlaatuisuuden säilyttäminen ja vaaliminen. Samalla selvitetään museon tarpeet lisärakennuksille ja mahdollisuudet niiden sijoittamiseksi alueelle. Kaavamuutosalueelle laaditaan sellainen maankäyttöratkaisu, joka ottaa huomioon alueen maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot kuitenkin mahdollistaen sopivassa mittakaavassa uusia matkailupalvelujen alueita. Kaavamuutoksen eteneminen odottaa rakennussuojelulain nojalla tehtävää suojelupäätöstä.

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUKSEN PÄÄTÖS

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään 18.12.2014 määrännyt Kouvolan kaupungissa Verlan kylässä olevalla Unescon maailmanperintöalueella sijaitsevat kaksi aluetta sekä niillä sijaitsevat 30 rakennusta, niihin liittyvät maakellarit, muut rakennelmat ja pihapiirit sekä tieympäristöt suojeltavaksi rakennussuojelulain (60/1985) nojalla.

Kaikki suojeltavat rakennukset ja rakennelmat sijaitsevat UPM Kymmene Oyj:n omistamilla tiloilla Werla (286-470-12-176) ja Ojaselkä (286-444-1-58). Suojelualueilla oleva rakennuskanta muodostaa Verlan entisten tuotantolaitosten alueen kanssa eheän miljöökokonaisuuden. Puuhiomon ja pahvi- tehtaan lähiympäristössä olevalla alueella sijaitsee entiseen tuotantoon liittyviä rakennuksia ja laitteita. Entisen Valkealan kunnan puolella olevan suojelualueen rakennuskanta koostuu pääasiassa työväen asuin- ja talousrakennuksista sekä seurantalosta. Miljöökokonaisuuden säilyttämiseksi mahdollisimman eheänä ja syntyhistoriansa vaiheita hyvin kuvaavana yksittäisten asuin- ja talousrakennusten muodostamia pihapiirejä ei ole esitetty rajattavaksi erillisiksi kiinteistöyksiköiksi. Verlantie rajatuilla alueilla kuuluu suojelun piiriin (286-895-1-4570). Suojelu ei koske maailmanperintöalueella sijaitsevia yksityisten tai muiden yhteisöjen omistamia kiinteistö- tai vesialueita.

Suojelualueet on rajattu mustalla värillä liitekarttaan 1. Suojellut rakennukset (30 kpl) on merkitty ruskealla liitekarttaan 3 ja lueteltu liitteessä 4. Lisäksi päätöksessä on liitekartta 2, jossa edellä mainittu 30 rakennusta on nimetty kartalla yhdessä alueen aiemmalla päätöksellä suojeltujen rakennusten kanssa. Liitekartasta 2 ilmenee, että suojelualueilla on myös muita rakennuksia kuin suojellut 30 rakennusta. Lisäksi päätökseen on liitetty valokuvia ja sanallisia kuvauksia suojelluista rakennuksista ja niihin liittyvistä maakellareista (liitteet 14-44). Muut päätöksen liitteet ovat kuulemisasiakirjoja (liitteet 5-13).

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on antanut seuraavat suojelumääräykset:

1. Rakennuksia ja rakennelmia ei saa purkaa. Rakennusten ja rakennelmien ulkoasu on säilytettävä sekä rakennusten sisätilojen ominaispiirteet on säilytettävä siten kun ne tämän suojelupäätöksen **kohdissa Suojeluesityksen kohteet ja Suojelutavoitteet** on kuvailtu. Rakennusten VB6, VB7, V89, VB16 ja uittokämpän huonejako ja kiinteä sisustus on säilytettävä. Sahan ja uittoradan konehuoneen tekninen laitteisto on säilytettävä.

2. Suojeltua aluetta, rakennuksia ja rakennelmia tulee hoitaa ja käyttää niiden kulttuurihistoriallista arvoa heikentämättä. Korjaustyöt on toteutettava perinteisiä materiaaleja käyttäen ja siten, että ne ovat rakennusten ja rakennelmien ominaispiirteisiin sopivia.

3. Ympäristön ominaisluonne on säilytettävä mukaan lukien alueelle tyypillinen kasvillisuus ja avoin maisema. Ympäristössä olevat laitteet ja rakenteet kuten nippu-uittoon liittyvät kiskot pyörineen, tiepuomin kannattimet, kalliolla olevat kiinnityskoukut ja raudat sekä työväen asuinrakennuksiin liittyvät pihamaan pengerrykset on säilytettävä. Verlantien linjaus alueella on säilytettävä ja tien pinnoite sekä korkeusasema tulevaisuudessa kunnostustoimenpiteissä tulee suunnitella ja toteuttaa ympäristöön ja lähirakennuksiin soveltuvaksi liikenneturvallisuusnäkökohdat huomioiden.

4. Muutoksissa ja rakentamis- ja korjaustöissä lukuun ottamatta normaaleja kunnossapitotoimenpiteitä on asiantuntijana kuultava Museovirastoa. Museovirastolla on oikeus antaa tarkempia ohjeita suojelumääräysten soveltamisesta.

Perusteluina päätökselle on esitetty muun ohella seuraavaa:

Rakennussuojelulain (60/1985) korvaava laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) on tullut voimaan 1. heinäkuuta 2010. Lain 24 §:n mukaan ne suojeluesitykset, jotka olivat jo vireillä lain voi-

maantulon aikana, käsitellään suojeluesityksen teon ajankohtana voimassa ollein säännöksiin. Tämä päätös on tehty rakennussuojelulain (60/1985) säännöksiä noudattaen.

Verlan teollisuusalue Pohjois-Kymenlaaksossa useine rakennuksineen on kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti merkittävä kokonaisuus, jolla on tunnetusti sekä valtakunnallista että kansainvälistä merkitystä ja arvoa. Arvokas teollisuushistoriallinen miljöö on Unescon maailmanperintölistalla ja 7 kpl vanhan tehdasalueen rakennuksista on suojeltu jo 6.5.1993 valtioneuvoston päätöksellä rakennussuojelulailla.

Maailmanperintöalueella Verlan kylän rakennuskanta koostuu vanhan jo suojellun tehdasalueen ohella siihen liittyvistä muista entisistä tuotanto- ja teollisuusrakennuksista ja rakennelmista sekä mm. seurantalo-, työväen asuin- ja talousrakennuksista pihapiireineen. Maailmanperintöalueen kylä-asutusta täydentävät ympäröivän suojavyöhykkeen (Area II) rakennukset ja rakennelmat ympäristöineen.

Saadun selvityksen perusteella Unescon maailmanperintöalueeksi luokiteltu vanhan tehdasalueen lähialue rakennuksineen muodostaa kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävän ja eheän miljöön ja sen arvo Verlan kokonaisuuden kannalta on kiistaton. Kaakkois-Suomen ELY-keskus katsoo, että UPM Kymmene Oyj:n omistamat ja suojeluesityksessä nimetyt kohteet ovat rakennussuojelulain 1 ja 2 §:n tarkoittamia rakennuksia ja rakennelmia ja siten suojeluesitys täyttää kaikki ne kriteerit, joita rakennussuojelulain 2 §:ssä edellytetään.

Rakennussuojelulain 3 §:n 1 momentin mukaan rakennuksen suojelusta asemakaava-alueella säädetään pääsääntöisesti maankäyttö- ja rakennuslailla. Verlan alueella ei ole asemakaavaa, sille ollaan laatimassa osayleiskaavamuutosta. Jo vuonna 2009 Kouvolan kaupunki ilmoitti suojeluesityksestä antamassaan lausunnossa, että osayleiskaavamuutoksessa aluetta käsitellään kyläalueena, jolle ei tulla laatimaan asemakaavaa. Myös tämän seikan johdosta suojeluesityksen mukaiset kohteet on perusteltua ja tarkoituksenmukaista suojella rakennussuojelulailla.

Museovirasto esitti pyynnön saattaa vireille neuvottelut muiden kuin UPM Kymmene Oyj:n omistuksessa olevien rakennusten saattamisesta rakennusperintölain mukaiseen suojeluun maailmanperintöalueella sekä vuonna 1993 rakennussuojelulailla suojellun puuhiomon ja pahvitehtaan alueen suojelumääräysten harmonisoinnin tässä päätöksessä esitettyjen määräysten kanssa. Kaakkois-Suomen ELY-keskus ei tämän päätöksenteon yhteydessä katsonut tarkoituksenmukaiseksi ryhtyä Museoviraston ehdottamiin prosesseihin. Perusteluna on, että pitkittynyt suojeluesityksen käsittely on keskeyttänyt vuoksiksi vireillä olevan osayleiskaavatyön. Lisäksi tähän päätökseen sovelletaan jo kumottua rakennussuojelulakia. Mikäli harmonisointi halutaan myöhemmin tehdä, lain kulttuuriperinnön suojelemisesta 9 §:n mukaan vuonna 1993 tehdyn suojelupäätöksen muuttamiseen tai kumoamiseen sovelletaan, mitä suojeluesityksen tekemisestä ja suojelusta päättämisestä säädetään.

ASIAN KÄSITTELY YMPÄRISTÖMINISTERIÖSSÄ

Ympäristöministeriö on varannut UPM Kymmene Oyj:lle ja Museovirastolle tilaisuuden lausua teknisistä korjauksista suojelumääräyksiin. Molemmat ovat ilmoittaneet puoltavansa mainittuja korjauksia.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Ympäristöministeriö vahvistaa Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tekemän rakennussuojelupäätöksen.

Ympäristöministeriö vahvistaa seuraavat suojelumääräykset, joista 1. ja 3. suojelumääräystä on muutettu:

1a. Suojeltuja rakennuksia ja rakennelmia ei saa purkaa. Rakennusten ja rakennelmien ulkoasu ja va-kiintunut asema ympäristössä sekä rakennusten sisätilojen ominaispiirteet on säilytettävä siten kun ne tämän suojelupäätöksen kohdassa **Suojeluesityksen kohteet** on kuvailtu.

1b. Rakennusten VB6, VB7, VB9, VB16 ja uittokämpän huonejako ja kiinteä sisustus on säilytettävä. Sahan laitteisto ja uittoradan konehuoneen kiinteä sisustus ja tekninen laitteisto on säilytettävä.

2. Suojeltua aluetta, rakennuksia ja rakennelmia tulee hoitaa ja käyttää niiden kulttuurihistoriallista arvoa heikentämättä. Korjaustyöt on toteutettava perinteisiä materiaaleja käyttäen ja siten, että ne ovat rakennusten ja rakennelmien ominaispiirteisiin sopivia.

3. Suojellulla alueella ympäristön ominaisluonne on säilytettävä mukaan lukien alueelle tyypillinen kasvillisuus ja avoin maisema. Ympäristössä olevat laitteet ja rakenteet kuten nippu-uittoon liittyvät kiskot pyörineen, tiepuomin kannattimet, kalliossa olevat kiinnityskoukut ja raudat sekä työväen asuinrakennuksiin liittyvät pihamaan pengerrykset on säilytettävä. Verlantien linjaus alueella on säilytettävä ja tien pinnoite sekä korkeusasema tulevissa kunnostustoimenpiteissä tulee suunnitella ja toteuttaa ympäristöön ja lähirakennuksiin soveltuvaksi liikenneturvallisuusnäkökohdat huomioiden.

4. Muutoksissa ja rakentamis- ja korjaustyöissä lukuun ottamatta normaaleja kunnossapitotoimenpiteitä on asiantuntijana kuultava Museovirastoa. Museovirastolla on oikeus antaa tarkempia ohjeita suojelumääräysten soveltamisesta.

Perustelut

Suojelun edellytykset

Rakennussuojelulain 2 §:n 1-2 momentin nojalla laissa tarkoitettun suojelun kohteita ovat sellaiset rakennukset, rakennusryhmät ja rakennetut alueet, joilla on kulttuurihistoriallista merkitystä rakennushistorian, rakennustaiteen, rakennustekniikan, erityisten ympäristöarvojen, rakennuksen käytön tai siihen liittyvien tapahtumien taikka rakennuksen ainutlaatuisuuden tai tyypillisyyden kannalta. Rakennukseen luetaan kuuluvaksi sen kiinteä sisustus. Suojelu voi koskea myös rakennuksen osaa ja rakennuksen kiinteää sisustusta sekä siltaa, kaivoa tai muuta sellaista rakennelmaa samoin kuin rakennukseen liittyvää puistoa taikka muuta vastaavaa rakentamalla tai istuttamalla muodostettua aluetta.

Lainkohdan perustelujen (Hallituksen esitys 45/1983 vp.) mukaan rakennettuja alueita voisivat olla suppeahkot aluekokonaisuudet, jotka joko kokonaismerkityksensä tai yksittäisten rakennusten keskinäisen merkityksen vuoksi sopivimmin tulisivat samalla kertaa käsiteltäviksi.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on päätöksessään rajannut Unescon maailmanperintöalueella kaksi aluetta, joilla sijaitsee Verlan entisen puuhiomon ja pahvitehtaan toimintaan liittyneitä rakennuksia rakennelmineen ja laitteineen. Näitä alueita voidaan pitää lainkohdassa tarkoitettuina rakennettuina alueina, joilla on rakennukset, rakennelmat ja ympäristö kokonaisuutena arvioiden valtakunnallisesti ja kansainvälisesti huomattavaa kulttuurihistoriallista merkitystä. Rakennusten väliin jää joitakin rakennuksia, joita suojelumääräykset eivät koske, mutta suojeluasian käsitteleminen yhdellä kertaa rakennettuina alueina on tässä tapauksessa kuitenkin perusteltua ottaen huomioon suojeltujen rakennusten keskinäisen historiallisen yhteyden ja kokonaisuuden arvon yhtenäisenä kulttuuriympäristönä.

Suojelumääräykset

Rakennussuojelulain 6 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suojelupäätökseen on otettava tarpeelliseksi katsottavat määräykset suojeltavan kohteen kulttuurihistoriallisen arvon säilyttämiseksi.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen päätöksessään antamassa suojelumääräyksessä 1 on viitattu suojelupäätöksen kohtiin Suojeluesityksen kohteet ja Suojelutavoitteet. Suojelumääräyksen sisällön tulisi pääsääntöisesti käydä ilmi itse määräyksestä. Ympäristöministeriö on päättänyt jättää vahvistamatta viittauksen suojelupäätöksen kohtaan Suojelutavoitteet, sillä kyseisen kohdan sisältö käy ilmi suojelumääräyksistä, kun kohdasta siirretään määräykseen sanat ”vakiintunut asema ympäristössä” sekä uittoradan konehuoneen osalta ”kiinteä sisustus”. Sen sijaan viittaus suojelupäätöksen kohtaan Suojeluesityksen kohteet on tässä tapauksessa perusteltua vahvistaa ottaen huomioon, että samalla päätöksellä suojellaan poikkeuksellisen suuri määrä rakennuksia, jotka on tarkoituksenmukaista kuvata muualla kuin suojelumääräyksessä. Kohta Suojeluesityksen kohteet on kirjattu tähän vahvistuspäätökseen ottaen huomioon siihen kuulemismenettelyssä joidenkin rakennusten osalta tehdyt muutokset.

Toiseksi ympäristöministeriö on päättänyt jakaa suojelumääräyksen 1 kahteen osaan määräyksiksi 1a ja 1b. Määräys 1a koskee kaikkia suojeltuja rakennuksia, joita ELY-keskuksen päätöksen mukaan on 30, ja niihin liittyviä rakennelmia. Määräys 1b koskee vain siinä mainittuja rakennuksia, joiden sisätiloista ELY-keskus on antanut määräyksiä erikseen.

Kolmanneksi määräyksen 1a ja määräyksen 3 alussa on syytä tähdentää sitä, että määräys 1a koskee nimenomaan suojeltuja rakennuksia ja rakennelmia, eikä muita suojelupäätöksessä rajatuilla alueilla olevia rakennuksia ja rakennelmia, ja että määräys 3 koskee vain suojelupäätöksessä rajattuja alueita.

Ympäristöministeriö katsoo, että edellä mainittujen, suojelumääräyksiin 1 ja 3 toteutettujen teknisten korjausten jälkeen suojelumääräykset täyttävät riittävän täsmällisyyden vaatimukset siten, että suojelupäätös voidaan vahvistaa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) 24 § 3 mom.
Rakennussuojelulaki (60/1985) 2 §, 5 §, 6 §, 7 §, 8 §, 24 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitus saadaan tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Maatalous- ja ympäristöministeri

Kimmo Tiilikainen

Erityisasiantuntija

Matleena Haapala

LIITTEET Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen päätöksen KASELY/56/07.01/2010, 18.12.2014, liitteet 1-4 ja 14-44
Valitusosoitus

PÄÄTÖS JA LIITTEET 1-4 ja 14-44 TIEDOKSISAANTITODISTUKSIN

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, PL 1041, 45101 Kouvola

PÄÄTÖSJÄLJENNÖS JA LIITTEET 1-4 TIEDOKSISAANTITODISTUKSIN

UPM Kymmene Oyj, Toimitusjohtaja Jussi Pesonen, PL 380, 00101 Helsinki

Liisa Kronholm, Verlantie 310, 45850 Verla

Verlan seudun kyläyhdistys ry c/o puheenjohtaja Marja Torikka, Mäentie 12, 47830 Hasula
Viiniverla Oy, Juha Kuronen, Salonsaarentie 127, 47850 Verla

PÄÄTÖSJÄLJENNÖS JA LIITTEET 1-4

Museovirasto, PL 913, 00101 Helsinki

Kouvolan kaupunginhallitus, PL 85, 45100 Kouvola

Kymenlaakson liitto, PL 35, 48601 Kotka

Kymenlaakson museo, Tornatorintie 99 B, 48100 Kotka

Opetus- ja kulttuuriministeriö, PL 29, 00023 Valtioneuvosto

Kari Kalevi Kinnari, Riippakoivuntie 25, 48400 Kotka

KSS Energia Oy, Hovioikeudenkatu 3, 45100 Kouvola

Sari Anneli Slotte, Huvilakatu 21 A 4, 00150 Helsinki

Vähä-Selänpään vesialueen osakaskunta c/o puheenjohtaja Veli-Matti Vesanen, Ojaselantie 62,
47830 Hasula